

BLODPROP I BEN ELLER LUNGER

Til dig med **kræft** som er
i behandling med Xarelto®
for **blodprop i benet eller lungerne**

Patientinformation

Indholdsfortegnelse

Veneblodprop og/eller lungeblodprop som led i din kræftsygdom	5
Derfor har du øget risiko for veneblodprop og/eller lungeblodprop, når du har kræft.....	6
Årsager til vene-/lungeblodprop.....	6
Generelle risikofaktorer	7
Kræftspecifikke risikofaktorer.....	7
Symptomer	9
Psykisk påvirkning	9
Behandling	10
Hvad betyder det for din kræftbehandling, at du får blodfortyndende behandling	10
Dine ben er hævede og /eller du har smerter i dine ben	11
Fysisk aktivitet.....	11

Brochuren er udarbejdet af Bayer AIS i samarbejde med speciallæge i klinisk onkologi Marianne Ingerslev Holt.

Hvordan tager du Xarelto korrekt – og hvordan med pausering?	11
Hvorfor er det vigtigt, at du tager din medicin som foreskrevet?.....	11
Dosering.....	12
Hvordan skal du tage Xarelto?.....	13
Hvis du glemmer at tage Xarelto.....	14
Synkebesvær, kvalme og/eller opkast.....	14
Blødning	15
Kontrol af nyrefunktion	16
Xarelto og andre lægemidler	16
Forholdsregler	19
Planlagt operation, biopsi eller tandlægebesøg.....	21
Patient- /ID-kort.....	21
Medicinudgift.....	21
Hyppige spørgsmål	22
Forslag til venepumpeøvelser	24

A diagram of a developing embryo within a pink circular background. A blue branching structure represents the umbilical cord, with a red dot indicating the location of the umbilical vein. Two red arrows point to the red dot from the right, with the text 'L E' partially visible. A red arrow points to the blue branching structure from the bottom right.

Del af blodproppen, som er ført med blodstrømmen til lungerne. Det gør det sværere for blodet at blive iltet ude i lungerne, og derfor får du åndenød.

A diagram of a blood vessel with a red thrombus (clot) partially blocking the lumen. A smaller red embolus is shown being carried away by the blood flow, indicated by a red arrow pointing upwards. The vessel walls are shown in blue with a textured pattern.

VENE-
 BLODPROP

Del af blodprop, som kan løsne sig og føres med blodet til lungerne.

Veneblodprop og/eller lungeblodprop som led i din kræftsygdom

En veneblodprop kaldes også for en **Dyb VeneTrombose** (DVT). Det er en blodprop, der opstår i en vene, som er et blodkar, der fører blodet tilbage til hjertet, også kaldet det venøse karsystem. En blodprop kan opstå i alle kroppens vener, oftest i benet eller bækkenet, men fx også i armen.

En veneblodprop forhindrer blodet i at blive pumpet retur til hjertet. Sidder blodproppen i benet, kan det hæve, fordi blod og væske ophobes. Benet kan være hævet helt op til lysken afhængig af, hvor i venen blodproppen sidder. Tilstanden vil ofte give symptomer, som f.eks. ømhed, rødme, varme og smerter.

En veneblodprop kan udvikle sig til en lungeblodprop. Det kaldes også for en **LungeEmboli** (LE). Der vil oftest være tale om en mindre del af en veneblodprop, der har løsnet sig og er ført med blodet til lungerne. Her kan blodproppen blokere helt eller delvist for blodstrømmen gennem lungerne og nedsætte iltningen af blodet.

En veneblodprop må ikke sammenlignes med en blodprop i hjertet eller hjernen, da de påstår i kroppens andet karsystem, det arterielle karsystem, som leder iltet blod fra hjertet ud i kroppen.

Derfor har du øget risiko for veneblodprop og/eller lungeblodprop, når du har kræft

Når man har kræft, er man i øget risiko for at få veneblodpropper pga. flere sammenfaldende faktorer. Det kan bl.a. skyldes, at kræftsygdommen, kemoterapi og skader opstået på vævet eksempelvis ifm. strålebehandling eller operation, påvirker og aktiverer blodets størkningsevne, så det ikke virker som "normalt".

Nogle typer af kræft er forbundet med hyppigere forekomst af blodpropper i ben eller lunger, det kan eksempelvis være bugspytkirtel- (pancreas), æggestok- (ovarie), lunge- eller hjernekræft.

Årsager til vene-/lungeblodprop

Der kan være mange udløsende årsager til vene-/lungeblodpropper. De kan inddeles i generelle og kræftspecifikke risikofaktorer. På næste side ses de forskellige typer af risikofaktorer.

Generelle risikofaktorer

- ◆ Alder
- ◆ Køn
- ◆ Immobilisering
- ◆ Tidligere vene/ lungeblodprop
- ◆ Inflammation
- ◆ Infektion
- ◆ Operation
- ◆ Større traume (ulykker, brud på knogler, mv.)
- ◆ Infektion
- ◆ Lange fly-, bil- eller busrejser
- ◆ Langvarigt sengeleje
- ◆ Kronisk hjertesygdom
- ◆ Kronisk lungesygdom
- ◆ Svær overvægt
- ◆ Åreknuder på benene
- ◆ Cyste i knæled (Baker cyste)
- ◆ Arvelig disposition til blodprop
- ◆ Kræftsygdom

Kræftspecifikke risikofaktorer

- ◆ Kræftform
- ◆ Kræftoperation
- ◆ Medicinsk kræftbehandling (bl.a. kemoterapi, hormonbehandling, angiogenesehæmmende behandling)
- ◆ Understøttende behandling (bl.a. blodtransfusion, erythropoietin-stimulerende stoffer)
- ◆ Centralt venekateter (kateterport)
- ◆ Inaktivitet som følge af sygdom og/eller bivirkning til behandling

**Det er naturligt at være
psykisk påvirket – tal med
nogen om det.**

Symptomer

De hyppigste symptomer på veneblodprop er hævelse, ømhed og tyngdefornemmelse. De hyppigste symptomer på lungeblodprop er åndenød og brystmerter. Hos andre personer kan symptomerne være mere diskrete (f.eks almen træthed).

Psykisk påvirkning

Når du som kræftpatient får en veneblodprop som led i din kræftsygdom, kan det opleves som en bekymrende komplikation. Det er helt naturligt at gøre sig tanker om, hvad det betyder for behandlingen af din kræftsygdom.

Del dine bekymringer med dine pårørende, ligesom det er en god ide at dele dine bekymringer med din kræftlæge. Herved kan I sammen få tilrettelagt din behandling, under hensyntagen til, at du har haft en blodprop i ben og/eller i lungen.

Behandling

Det er vigtigt at starte behandling med blodpropforebyggende medicin, når du har en veneblodprop. Medicinen modvirker, at blodproppen udvikler sig yderligere og hjælper kroppen med at opløse den eksisterende blodprop. Den vil også nedsætte risikoen for at få en ny vene- og/eller lungeblodprop.

Xarelto er en blodpropforebyggende behandling, som mindsker blodets evne til at størkne. Blodpropforebyggende behandling bliver også omtalt som antikoagulant/AK behandling (en behandling som forhindrer blodet i at koagulere/klumpe sammen). Du vil kunne møde begge betegnelser hos lægen.

Hvor længe du skal være i behandling afhænger af dit sygdomsforløb, og din behandlende læge beslutter derfor, hvornår du eventuelt skal stoppe behandlingen med Xarelto. Mange kræftpatienter skal i langvarig blodpropforebyggende behandling.

Hvad betyder det for din kræftbehandling, at du får blodfortyndende behandling

Det er vigtigt, at du taler med din kræftlæge om din blodpropforebyggende behandling kan gives sammen med din kræftbehandling. Du skal også være særligt opmærksom, når du skifter kræftbehandling og huske at informere lægen og sygeplejersken om eventuelle bivirkninger eller udfordringer med at tage din medicin.

Dine ben er hævede og /eller du har smerter i dine ben

Har du problemer med hævelse eller smerter på grund af veneblodprop, kan du evt. have gavn af en kompressionsstrømpe. Det vigtigt, at du bruger strømpen som foreskrevet, det vil sige i dine vågne timer, og huske at tage kompressionsstrømpen af om natten. Tal med din læge eller sygeplejerske.

Fysisk aktivitet

Det er godt at være fysisk aktiv hver dag. Gåture og cykelture hjælper kroppen både med at komme sig og med at forebygge nye veneblodpropper. Det anbefales også at lave venepumpeøvelser, gerne flere gange dagligt. Se vejledning bagerst i denne folder.

Hvordan tager du Xarelto korrekt – og hvordan med pausering?

Hvorfor er det vigtigt, at du tager din medicin som foreskrevet?

Det er vigtigt at du tager din medicin som foreskrevet, da du som kræftpatient, til trods for korrekt blodfortyndende behandling, stadig er i risiko for at få nye vene/lungeblodpropper.

Dosering

I de første 3 uger skal du tage Xarelto 15 mg 2 × dagligt, 1 tablet morgen og 1 tablet aften. **Efter de første tre uger** skal du tage Xarelto 1 gang dagligt, enten 20 mg eller 15 mg 1 × dagligt afhængigt af din nyrefunktion.

Nogle patienter fortsætter behandling med Xarelto på ubestemt tid, og du skal være forberedt på, at så længe din kræft er aktiv, skal du forblive i blodfortyndende behandling med dosis på 20 mg daglig.

Din behandlende læge beslutter dog altid, hvor længe du skal være i behandling med Xarelto, og hvilken dosis du skal have.

Hvordan skal du tage Xarelto?

Tabletterne skal tages sammen med mad, idet det øger optagelsen af medicinen. Tabletten må gerne knuses og blandes op i lidt vand eller mad, hvis du har svært ved at synke den hel. Tabletten er lille og må **ikke** deles. Årsagen er, at den ikke har delekærv, og at det derfor er svært at sikre korrekt dosering.

Der er ingen restriktioner for, hvad du må spise og drikke, når du tager Xarelto.

Hvis du glemmer at tage Xarelto

Hvis du glemmer at tage en tablet i de første 3 uger, skal du tage den straks, du kommer i tanke om det. Det er vigtigt, at du får den fulde dagsdosis Xarelto.

Hvis du glemmer en dosis efter de første 3 uger, skal du tage tabletten så hurtigt som muligt. Har du glemt at tage Xarelto en hel dag, skal du fortsætte den følgende dag som normalt. Du må aldrig tage dobbelt dosis på samme dag, fx. for at kompensere for glemt dosis fra dagen før.

Hvis du har taget for meget Xarelto, skal du straks ringe til lægen.

Synkebesvær, kvalme og/eller opkast

Hvis du har bivirkninger til din kræftbehandling, som giver dig synkebesvær, kvalme og/eller opkast, skal du være opmærksom på, at det kan påvirke din blodpropforebyggende behandling med Xarelto. Ring straks til din kræftlæge, hvis du er i tvivl om, hvorvidt du optager din medicin pga. opkast, eller ikke kan sluge den pga. synkebesvær og/eller kvalme.

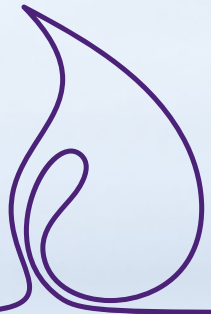
Blødning

Som kræftpatient kan man have øget risiko for at opleve blødning. Det kan være blødninger fra næse eller mund, blod i urinen (rødlig farvet/ brun urin), blod i afføringen (sort afføring), opkastning af blod (kaffegrums-lignende opkast) eller ophostning af blod.

Får du en **kraftig blødning** eller en blødning, som ikke stopper af sig selv, skal du søge akut lægehjælp.

Hvis du får et **kraftigt slag** mod mave, bryst eller hoved, skal du også søge akut lægehjælp for at få kontrolleret, om alt er, som det skal være.

Søg også akut lægehjælp ved **usædvanlig svaghed, træthed, bleghed, svimmelhed, hovedpine, uforklarlig hævelse eller ubehag, uforklarlige smerter, åndenød, brystsmerter eller hjertekramper** (angina pectoris). Alle nævnte symptomer kan være tegn på blødning.

Kontrol af nyrefunktion

Xarelto udskilles primært via dine nyrer, og derfor har din nyrefunktion betydning for, hvilken dosis, du skal have. Hvis du har nedsat nyrefunktion, vil du være længere tid om at udskille Xarelto. Du skal derfor måske have en lavere dosis.

Din nyrefunktion skal kontrolleres med jævne mellemrum. Det sker via blodprøvekontroller hos din behandler. Det kan være egen læge, en speciallæge eller sygeplejerske.

Vær opmærksom på, om du automatisk får kontrolleret de relevante blodprøver i forbindelse med din kræftbehandling/kontrol, eller om du selv skal sørge for at få disse taget hos egen læge.

Xarelto og andre lægemidler

Når man får kræftbehandling er det særligt vigtigt at være opmærksom på samtidig indtag af anden medicin. Det skyldes, at samtidig indtag af anden medicin kan øge eller nedsætte effekten af Xarelto. Det kaldes for lægemiddelinteraktion.

Det er derfor meget vigtigt, at du informerer din læge om alle de lægemidler, du tager. Det gælder også, hvis du opstarter ny medicin - også kosttilskud og naturmedicin. Du bør fx. ikke tage **perikon/perikum eller naturlægemidler**, der indeholder perikon/perikum, sammen med Xarelto, fordi den blodpropforebyggende virkning af Xarelto kan nedsættes.

Tag ikke smertestillende lægemidler som Kodimagnyl, Ibumetin, Ibuprofen, Ipren og Treo. Disse lægemidler har blodfortyndende effekt og øger din blødningsrisiko. Du må derimod gerne tage smertestillende lægemidler, som indeholder paracetamol (f.eks. Pamol, Pinex og Panodil) sammen med Xarelto.

Tag heller ikke lægemidler mod svamp uden først at have rådspurgt din behandlende læge eller sygeplejerske.

VIGTIGT: Tjek at dit medicinkort er opdateret, og at din blodpropforebyggende behandling er anført. Det kan du gøre ved at downloade app 'Medicinkortet' til din telefon.

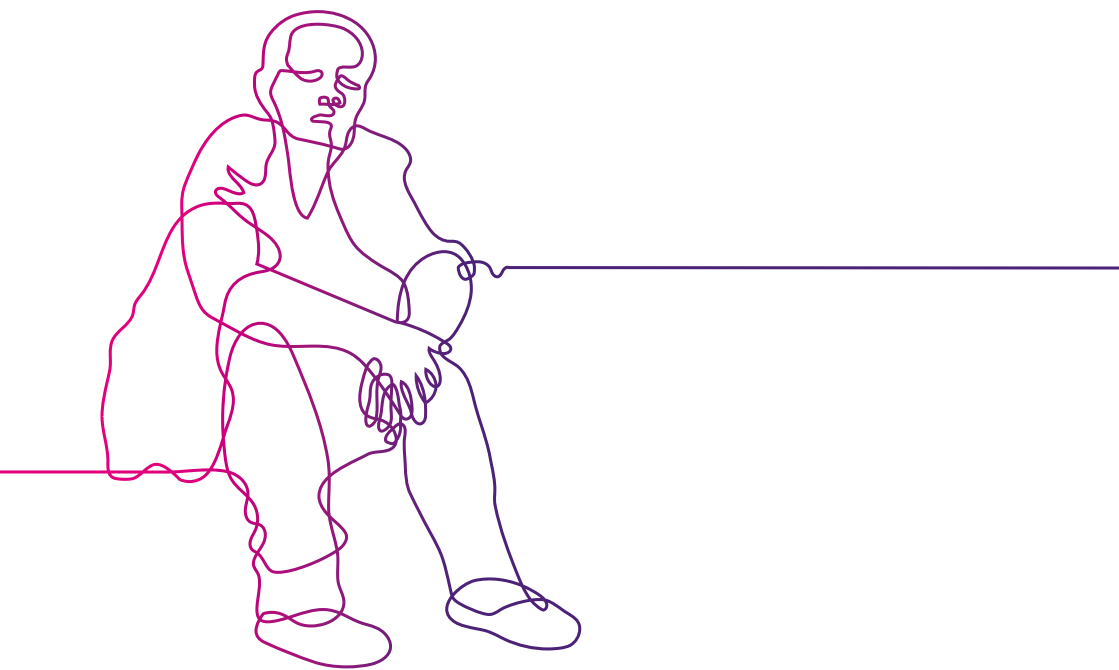
**Har du spørgsmål
om Xarelto? Tal med
din behandlende læge
eller sygeplejerske.**

Forholdsregler

Kontakt din læge inden du tager Xarelto:

- ◆ Hvis du er allergisk (overfølsom) over for rivaroxaban eller et af de øvrige indholdsstoffer i Xarelto
- ◆ Hvis du har en tilstand eller sygdom, der øger din risiko for alvorlige blødning (f.eks. mavesår, hjerneblødning, nylig operation i øjne eller hjerne)
- ◆ Hvis du har en aktuel blødning
- ◆ Hvis du har en leversygdom, som indebærer øget blødningsrisiko
- ◆ Hvis du tager anden blodfortyndende medicin eller hjertemagnyl og lignende

Planlagt operation, biopsi eller tandlægebesøg

Hvis du skal gennemgå en planlagt operation, biopsi (vævsprøve) eller tandudtrækning, er det nødvendigt, at du informerer din læge/ tandlæge om, at du er i behandling med Xarelto.

Hvis din behandling med Xarelto sættes på pause, er det vigtigt, at der er aftalt en plan for, hvornår du skal tage den næste Xarelto tablet, og at du følger denne plan nøje.

Patient- /ID-kort

Du finder et id-kort påklippet denne folder. Du kan også få et trykt patientkort af din behandlende læge eller sygeplejerske med information om, at du er i behandling med Xarelto. Du skal altid bære et af disse kort på dig og vise det, når du behandles hos læger, tandlæger eller andet sundhedspersonale.

Medicinudgift

Nogle oplever, at opstart med Xarelto er en større udgift. Du kan få lavet en betalingsordning på dit lokale apotek, som kaldes for "henstandsordning". Den gør det muligt at fordele dine medicinudgifter over året.

Hyppige spørgsmål

Behandlingsvarighed

Hvor lang tid skal jeg være i behandling?

Din behandlende læge beslutter, hvor længe du skal være i behandling med Xarelto, og hvilken dosis du skal have.

Nogle kræftpatienter fortsætter behandling med Xarelto på ubestemt tid, og du skal være forberedt på, at så længe din kræft er aktiv, skal du forblive i blodfortyndende behandling med dosis på 20 mg daglig.

Opkast, kvalme og/eller synkebesvær

Har du bivirkninger til din kræftbehandling, som giver dig synkebesvær, kvalme og/eller opkast, skal du være opmærksom på, at det kan påvirke din blodpropforebyggende behandling med Xarelto. Ring straks til din kræftlæge, hvis du er i tvivl om, hvorvidt du optager din medicin pga. opkast, eller ikke kan sluge den pga. Synkebesvær og/eller kvalme.

Tilbagefald af blodprop

Kan jeg få en ny blodprop?

Vi ved fra store undersøgelser, at man på grund af sin kræftsygdom er i større risiko for at få nye veneblodpropper end patienter med veneblodpropper, som ikke har kræft. Netop derfor er det vigtigt, at du tager din blodpropforebyggende medicin.

Flyrejser, lange bil- og busture

Må jeg tage ud og rejse?

Tal med din kræftlæge, om gældende forholdsregler, hvis du skal på ferie med fly eller på en lang bus-/biltur. Som regel frarådes flyrejser ved nylig blodprop i lungen.

Sport & motion

Må jeg være fysisk aktiv, når jeg har veneblodprop og kræft?

Ja, som kræftpatient er det altid vigtigt at være fysisk aktiv. Du skal dog passe på med kontaktsport og mountainbike, når du er i blodpropforebyggende behandling. Kontaktsport er relateret til spark og slag. Mountainbike er forbundet med styrt og evt. slag mod hoved eller andre vitale organer. En eventuel indre blødning kan være risikofyldt, når du er i blodpropforebyggende behandling. Tal med din behandlende læge eller sygeplejerske, som kender din situationer og kan rådgive dig.

Potens / sex

Kan jeg dyrke sex, når jeg er i blodpropforebyggende behandling?

Der er intet i vejen for at dyrke sex, når du er i blodpropforebyggende behandling og potensen påvirkes ikke af medicinen.

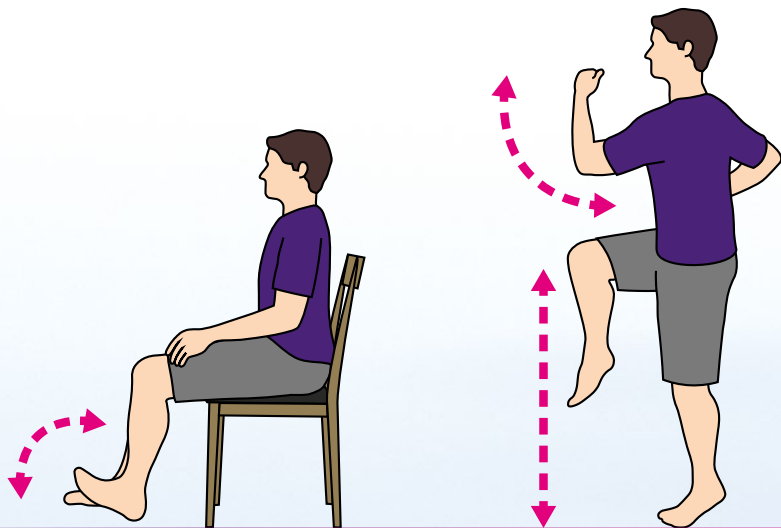
Alkohol

Kan jeg drikke alkohol, når jeg er i blodpropforebyggende behandling?

Et vedvarende højt alkoholforbrug kan øge risikoen for blodprop eller blødning i hjernen. Alkohol øger blodtrykket, og forhøjet blodtryk er en direkte årsag til blodprop eller blødning i hjernen.

Forslag til venepumpeøvelser

Aktive venepumpeøvelser, hvor musklerne i underbenene aktiveres, kan forebygge væskeophobninger i benene. Øvelserne hjælper til at blodet presses tilbage til hjertet og forhindrer blodet i at løbe den forkerte vej.

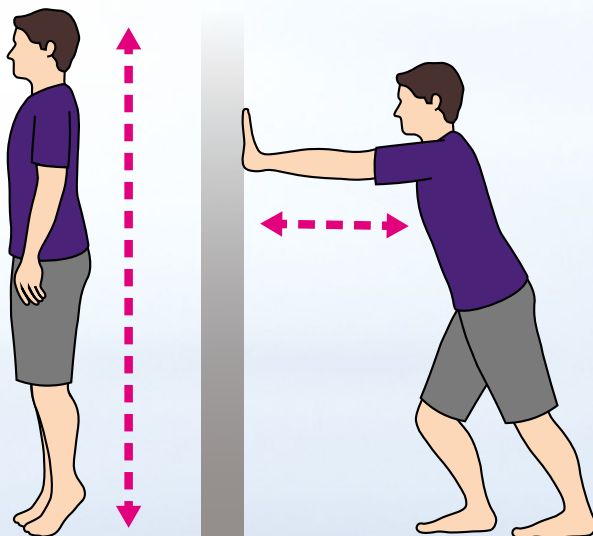

Lav vippe og dreje øvelser med fødderne. Læg evt. benet højt, hvis du sidder eller står længe af gangen. Øvelsen kan også laves liggende.

Tramp på stedet i 1–2 minutter og sving gerne armene med.

Sidder eller ligger, du stille i længere tid f.eks. under transport eller i en sygeseng er det en god idé at komme op at stå og lave fysisk bevægelse, samt at lave venepumpeøvelser ofte.

Derudover anbefales det at drikke rigeligt med væske og bruge kompressionsstrømper.

Stå skiftevis på hæl og tå, mens du holder kroppen rank. Start med 5–10 gentagelser, men det kan øges så du efter 2–3 uger kan lave 20–30 gentagelser.

Stræk lægmusklerne ved at placere det ene ben bagud og læn dig frem over det forreste ben til det strammer i læggen bagpå. Det må ikke gøre ondt. Hold stillingen i 20 sek. og skift ben.

Aftalekort

Tid:	Hos:	Øvrigt:

Bayer

Bayer A/S, Arne Jacobsens Allé 13, 2300 København S